

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Bollnäs kommun

*Micaela Hedin
Certifierad kommunal
revisor*

*Anneth Nyqvist
Certifierade kommunal
revisor
Simon Lindskog
Revisionskonsult*

April 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2.	Revisionskriterier	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Revisionell bedömning	7
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	10
3.3.	Rättvisande räkenskaper	10
3.3.1.	Iakttagelser	10
3.3.2.	Revisionell bedömning	13

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. För att ytterligare höja följsamheten mot kommunal redovisning och god redovisningssed är vår bedömning att kommunstyrelsen:

- I en sammanfattande analys tydligare beskriver vad den förväntade utvecklingen framåt får för påverkan på kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.
- Tydliggör utvärderingen av den ekonomiska ställningen genom att målsätta nyckeltal för att möjliggöra en utvärdering.

För år 2017 redovisar kommunkoncernen ett resultat om +75,4 mnkr. Resultatet för kommunen uppgår till +47,2 mnkr. För 2016 uppgick resultatet till -147 mnkr (exklusive delinlösen av pensionsrätter till +27 mnkr). Resultat medför en positiv avvikelse mot budget om ca 36,1 mnkr.

Socialnämndens budgetavvikelse uppgår till -38,4 mnkr. Utifrån detta bedömer vi den ekonomiska utvecklingen inom Socialnämnden som otillfredsställande. Vi vill poängtera vikten av att det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter, inte bara inom Socialnämndens verksamhet, utan även inom övriga nämnders verksamheter.

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 uppfylls med två av tre mål.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande verksamhetsmässiga mål för verksamheten. Tre mål är uppfyllda och två mål är delvis uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed med följande notering:

- Vi saknar möjlighet att bedöma om kommunens ackumulerade överskott av flyktingmedel med 31,2 mnkr i vissa delar borde ha varit intäktsförda och i så fall hur mycket resultatpåverkan på år 2017 det skulle ha blivit.

2. Inledning

I lagen om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I den finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt Kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen.

Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-30. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-04-12 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-23

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. I årsredovisningen finns endast en kortfattad sammanfattande analys för den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Enligt årsredovisningen står kommunen framåt inför utmaningen med minskade skatteintäkter i kombination med en åldrande befolkning, hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå. Kopplingen behöver göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Vi saknar dock en jämförelse med gjorda prognoser under året och en förklaring till det förbättrade resultatet. Det prognostiserade resultatet uppgick till -14,0 mnkr medan det slutliga resultatet uppgick till +47,2 mnkr.

Gemensam förvaltningsberättelse

Enligt RKR:s rekommendation 8:2, Sammanställd redovisning, ska kommunens samlade verksamhet redovisas i en gemensam förvaltningsberättelse. Utöver detta ska särskilda upplysningar lämnas om koncernföretagen och förehavanden mellan kommunen och företagen.

Vår bedömning är att avsnittet i förvaltningsberättelsen om samlade kommunala verksamheten i enlighet med RKR:s rekommendation 8:2 har utvecklats väsentligt jämfört med föregående år. Fortfarande menar vi att avsnittet kan kompletteras med exempelvis personalförhållanden.

Kommunallagen har skärpts gällande tydligare ägarstyrning, uppsikt och kontroll. Kommunstyrelsen skall i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i KL 3 kap 16a § pröva om den verksamhet som bedrivit under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, skall den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen skall även vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 3 kap 17, 18 och 18a § § är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i bestämmelserna. I årets förvaltningsberättelse finns en redogörelse över kommunstyrelsens arbete med sin uppsiktsplikt och sitt samordningsansvar samt bolagens följsamhet till det fastställda ändamålet.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Till skillnad mot föregående år lämnas upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar. Vi rekommenderar att redovisningen kompletteras med en total budget och prognos per projekt. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Balanskravsresultatet uppgår efter justeringar för realisationsvinster och avsättning till resultatutjämningsreserv till 15,7 mnkr.

Vi uppmärksammar liksom föregående år att det under balanskravsresultatet ligger förändring av medel i en social investeringsfond där man för 2017 gör en avsättning med 3,3 mnkr. Rådet för Kommunal Redovisning har i sin information från år 2015 angivit hur uppställningen av balanskravsutredningen ska se ut och vad som ska ingå i beräkningen av balanskravsresultatet och uppställningen ska ses som en fullständig uppräknings av vilka poster som ska ingå. I kommunens uppställning har man efter balanskravsresultatet lagt in förändring av social fond. Vi bedömer att detta är en intern omfördelning inom eget kapital och ej är en del av balanskravsutredningen.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt den kommunala redovisningslagen 4 kap 5 § skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I dagsläget finns målsättningar kopplade till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv, vilka redovisas i förvaltningsberättelsen. Årsredovisningen har kompletterats med ett antal nyckeltal kopplade till resultat och ställning som återfinns i tabell. För att ytterligare höja värdet i denna redovisning bör det finnas mål att utvärdera nyckeltalen mot samt att sammanställningen kan kompletteras med en analys.

3.1.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. För att ytterligare höja följsamheten mot kommunal redovisning och god redovisningssed är vår bedömning att kommunstyrelsen:

- I en sammanfattande analys tydligare beskriver vad den förväntade utvecklingen framåt får för påverkan på kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

- Tydliggör utvärderingen av den ekonomiska ställningen genom att målsätta nyckeltal för att möjliggöra en utvärdering.

3.2. God ekonomisk hushållning

I budget 2017 antog fullmäktige ett koncernövergripande styrkort som innefattar fem perspektiv:

- Medborgare
- Utveckling
- Ekonomi
- Medarbetare
- Arbetsätt

Under 2016 antog kommunfullmäktige riktlinjer för god ekonomisk hushållning och en resultatutjämningsreserv.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017.

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
Resultatmål Under rullande 3-årsperiod ha ett överskott motsvarande minst 1 % av skatteintäkter & generella statsbidrag och utjämnning	Snittet 2014-2016 uppgår till 1,94 %.	Uppfyllt
Investeringsmål I huvudsak självfinansiera sina investeringar.	Inga nyupptagna lån 2017.	Uppfyllt
Investeringsmål Under rullande 10-års period ha en investeringsvolym på i genomsnitt motsvarande kommunens avskrivningar.	Utförda och planerade investeringar överstiger utrymmet med 308 mkr.	Ej uppfyllt

Av redovisningen framgår att två av tre finansiella mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017.

Perspektiv	Kommunfullmäktiges mål
Invånare	<p>God folkhälsa och engagerade medborgare.</p> <p>◆ Målet är delvis uppfyllt</p> <p><i>Analys</i> Kommunens medborgare visar på en ökad andel sjukskrivna. Utvecklingen av de stigande sjukta- len i kommunen är oroande likaså nivåskillnaderna mellan män och kvinnor. Ett mönster som dock kan ses även på nationellnivå.</p> <p>Medborgardialoger och företagarcaféer har genomförts med varierande antal deltagare. Behovet av att som kommuninnevånare föra en dialog med kommunen om den framtida utveckling har i och med dessa aktivitet bekräftats. Genom att tillhandahålla dessa forum ges innevånarna möjlig- het att vara engagerade medborgare som känner tillit till varandra och kommunen.</p> <p>Arbetet med att förbättra medborgarservicen med information på kommunens hemsida har under det senaste året intensifierats. Kommunen medborgare är engagerade och vill delta i kommunens utveckling vilket bl a bekräftas utifrån ökningen av antalet besökare på kommunens hemsida</p>
Utveckling, välfärd och tillväxt	<p>Anpassad infrastruktur, tillgång till högre utbildning och gott företagsklimat</p> <p>● Målet är uppfyllt</p> <p><i>Analys</i> Arbetet med integrationen av nyanlända och föra en nära dialog med näringslivet har givit effek- ter såsom fler medborgare med egenförsörjning och ett stigande antal aktiva företag. De insatser som genomförts börjar nu synas i resultaten. Insatser som ännu inte givit önskad effekt är inom skolan där indikatorerna inte signalerar om några förändrade mönster. Ett intensifierat utveck- lingsarbete för att vända trenden till det positiva är grundlagt under 2017.</p> <p>Befolkningsutvecklingen har ökat under de senaste åren, mycket pga flyktingströmmen. Under den senare halvan av 2017 har migrationsverket bla lagt ned mottagningsenheten i Söderhamn och flertalet boenden har lagts ned i regionen. En utveckling som kommer kräva flexibilitet och anpassningar då befolkningsantalet ser ut att minska under de kommande åren.</p> <p>Under 2017 har fortsatta satsningar inom fiberutbyggnaden genomförts vilket resulterat i att kommunens bredbandsstrategi där 90% av hushållen ska ha tillgång till snabbt bredband är upp- fyllt. Kommunen har under 2017 både påbörjat och slutfört nyproduktion av lägenheter i allmän- nyttiga uppdraget. Arbete med detaljplaner som möjliggör byggande av bostäder och förbättring av Bollnäs resecentrum pågår. Ett aktivt arbete bedrivs med Region Gävleborg och Trafikverket för att förbättra statlig infrastruktur.</p>
Ekonomi	<p>God ekonomisk hushållning</p> <p>● Målet är uppfyllt</p> <p><i>Analys</i> Kommunkoncernens ekonomiska resultat visar på en ekonomi i balans där överskottsmålet uppnås och utrymme finns för egenfinansierade investeringar.</p> <p>Att handla enligt upphandlade avtal är en viktig del i att ha en god ekonomisk hushållning. Kom- munen har successivt förbättrat sin avtalstrohet men ligger fortfarande på en för låg nivå. Där ett nära samarbete med Inköpgävleborg med tydliga förväntningar och ansvarsroller har fastställts och ger en god grund för att fortsättningsvis förbättra avtalstroheten.</p>
Medarbetare	<p>Attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare</p> <p>◆ Målet är delvis uppfyllt</p> <p><i>Analys</i> Utifrån medarbetarundersökningen (HME) kan vi se marginella förändringar gentemot föregå- ende period. I jämförelse med andra kommuner ligger Bollnäs kommun på högre nivåer. Nivåerna som dock uppnås år från år. Det beslutades under 2017 att utarbeta en gemensam värdegrund för hela kommunen, vilket förväntas leda till gemensamma förhållningssätt och att vi alla känner oss stolta att arbeta i Bollnäs kommun.</p> <p>Kommunfullmäktige har antagit en kompetensförsörjningsstrategi som hela organisationen arbe- tar utifrån. Kommunen har många ansökningar till tjänster vilket indikerar på att det är många som vill jobba i organisationen. För att behåller nyanställda har arbetet med att förbättra intro- duktion för nyanställda utvecklats och avser skapa en tydlighet och trygghet</p>
Arbetsätt och processer	<p>Delaktigt, effektivt och öppet arbetsätt</p> <p>● Målet är uppfyllt</p>

Perspektiv	Kommunfullmäktiges mål
	<p><i>Analys</i></p> <p>Regionens kommuner har under åren förbättrat sitt samarbete där insikten av att vi enskilt är svaga men tillsammans är starka och där positiv utveckling i närkommunerna också gagnar övriga kommuner. Något som kan exemplifieras utifrån satsningen av att få statliga verk till Bollnäs kommun som backas upp av övriga kommuner i länet. Utöver detta har kommunkoncernen en rad olika samarbetsprojekt både inom kommunen och inom regionen. Samverkan internt bör ske samordnat där kommunstyrelsens uppdrag betonas. Utöver kommunstyrelsens betydelse i detta ses det som centralt att förvaltningarna/bolagen har ett uttalat prioriteringsfokus i dessa frågor.</p>

Målen avseende utveckling, välfärd och tillväxt, ekonomi samt arbetssätt och processer bedöms vara uppfyllda. Vi menar att målen till viss del består i en beskrivning av genomförda aktiviteter och att det är svårt att få en bild av grunderna för att målen anses uppfyllda. Tydligare, mätbara mål skulle innebära att målen blir lättare att följa upp.

3.2.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 uppfylls med två av tre mål.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande verksamhetsmässiga mål för verksamheten. Tre mål är uppfyllda och två mål är delvis uppfyllda.

3.3. *Rättvisande räkenskaper*

3.3.1. *Iakttagelser*

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 47,2 mnkr. För 2016 uppgick resultatet till -147 mnkr (exklusive delinlösen av pensionsrätter till +27 mnkr). Resultatet medför en positiv avvikelse mot budget om ca 36,1 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna. I jämförelse med föregående år har verksamhetens nettokostnader minskat med 122,1 mnkr, exkluderas delinlösen av pensionsrätter har nettokostnaderna istället ökat med 57,2 mnkr.

Socialnämndens budgetavvikelse uppgår till -38,4 mnkr. Utifrån detta bedömer vi den ekonomiska utvecklingen inom nämnden som otillfredsställande. Vi vill poängtera vikten av att det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter, inte bara inom Socialnämndens verksamhet, utan även inom övriga nämnders verksamheter.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budget- avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter	466,6	402,2	64,4	480,3
Verksamhetens kostnader	-1 965,9	-1 900,7	-65,2	-2 089,8
Jämförelsestörande post	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-57,1	-63,2	6,1	-69,0
Verksamhetens nettokostnader	-1 556,4	-1 561,7	5,3	-1 678,5
Skatteintäkter	1 102,6	1 094,4	8,2	1 058,0
Generella statsbidrag och utjämning	466,2	465,5	0,7	461,0
Finansiella intäkter	39,1	13,0	26,1	14,9
Finansiella kostnader	-4,3	-3,5	-0,8	-2,6
Årets resultat	47,2	7,7	39,5	-147,2

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga noteringar gjorts:

- Enligt uppgift är alla fordringar mot Migrationsverket medräknade i årsbokslutet 2017. Migrationsverkets rutiner för återsökning och utbetalning av bidrag har ändrats under 2017 vilket medför en bättre periodisering. Intäkterna har minskat med 39,5 mnkr jämfört med 2016 vilket beror på minskad verksamhet.
- Intäkter för migration har balanserats som skuldpost. Enligt kommunens redovisning uppgår schablonintäkterna till 35 mnkr och kostnaderna till 44 mnkr. Nettot motsvarande 9 mnkr har finansierats genom att ianspråkta balanserade medel med motsvarande belopp.
- Intäkter för lönebidrag har ökat med ca 18 mnkr vilket beror på fler personer i arbetsmarknadsåtgärder. Detta innebär även ökade lönekostnader. I personalredovisningen framgår antalet visstidsanställda har ökat från 305 till 442 personer.
- Reavinster till följd av omstruktureringar i pensionsportföljen uppgår till ca 23 mnkr och har använts för att täcka kostnader för löneskatt på den pensionsinlösen som gjordes 2016.
- Under 2017 har kommunen övergått till komponentavskrivning vilket har inneburit att avskrivningarna är ca 7 mnkr lägre. Förändringen innebär även att vissa underhållskostnader som tidigare har redovisats som driftkostnader nu redovisas som investering. Vid bokslutet har därför en omföring gjorts motsvarande ca 10 mnkr.
- Avsättning till resultatutjämningsreserv har gjorts med 25,8 mnkr.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL med nedanstående noteringar. Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4).

Komponentindelning på äldre investeringar har genomförts i sin helhet 2017 enligt uppriktade riktlinjer.

Komponentredovisning innebär att en anläggningstillgång delas upp i mindre komponenter. Varje komponent skrivs av på bedömd livslängd. Tidigare har hela anläggningstillgången skrivits på samma avskrivningstid. Det gör att de planenliga avskrivningarna ändras vid komponentredovisning. Eftersom avskrivningstiderna för de olika komponenterna kan bli både kortare och längre än tidigare, så blir resultateffekten av komponentavskrivning normalt inte så stor. Kommunen har uppskattat att avskrivningarna har minskat med 7 mnkr.

Kommunen särredovisar pågående investeringar i årets bokslut men då detta är en ny post saknas jämförelsesiffra för föregående år.

Vid granskningen av balansräkningen har följande övriga väsentliga noteringar gjorts:

- I posten kortfristiga skulder finns i likhet med tidigare en balanspost avseende överskott från flyktingverksamheten. Den ingående balansen uppgick till 40,7 mnkr och den utgående balansen till 31,2 mnkr. Nettokostnaden för 2017 uppgår till ca 9 mnkr vilket har finansierats genom de balanserade medlen. De balanserade medlen består av ej förbrukade medel avseende statligt bidrag i form av schablonersättningar, prestationsbaserad ersättning och grundersättning.
- Kommunstyrelsen har fattat beslut om att skulden ska utnyttjas under kommande tre år för att täcka de underskott som bedöms komma i verksamheten framöver. Skulden har minskat med 9 mnkr under 2017 vilket är i enlighet med kommunstyrelsens beslut.
- Grundersättningen utgör en ersättning för flyktingverksamheten för det år det betalas ut samt att schablonersättningen är knutet både till särskild individ och tidsperiod. Då posten saknar specifikation, så saknar vi underlag för att bedöma om periodisering över tiden skett korrekt utifrån villkoren för bidragen. Vi kan inte uttala oss om storleken på eventuell felperiodisering men bedömer att felet inte är materiellt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är uppräta-
tade enligt god redovisningssed med följande notering:

- Vi saknar möjlighet att bedöma om kommunens ackumulerade överskott av flyk-
tingmedel med 31,2 mnkr i vissa delar borde ha varit intäktsförda och i så fall hur
mycket resultatpåverkan på år 2017 det skulle ha blivit.

2018-04-05

Micaela Hedin
Uppdragsledare

Anneth Nyqvist
Projektledare